

Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vladimíra Sládečka (soudce zpravodaj), soudců JUDr. Jaromíra Jirsy a JUDr. Jana Musila o ústavní stížnosti **Mgr. M. Z.**, právně zastoupeného Mgr. Miroslavem Burgetem, advokátem se sídlem Aloise Krále 10, Prostějov, proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2016 č. j. 11 Kss 6/2015-53, za účasti Krajského soudu v Ústí nad Labem jako vedlejšího účastníka řízení, **takto:**

Ústavní stížnost se zamítá.

O d ů v o d n ě n í

I.

1. Ústavní stížností se stěžovatel domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, a to pro porušení čl. 17 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a čl. 10 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).
2. Ústavní soud si za účelem posouzení přípustnosti a důvodnosti ústavní stížnosti vyžádal příslušný soudní spis. Z něho se podává, že k návrhu předsedy Krajského soudu v Ústí nad Labem na zahájení kárného řízení o kárné odpovědnosti stěžovatele rozhodl Nejvyšší správní soud (dále též „kárný soud“) podle § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 7/2002 Sb.“) tak, že stěžovatele, soudce Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, uznal vinným, že publikací svých článků *Dopis dezorientovaného běžence* (ze dne 23. 8. 2015) a *Zpráva o putování do Němec* (ze dne 6. 11. 2015) na webu www.pravyprostor.cz, porušil povinnosti soudce, vyplývající pro něj z § 80 odst. 1 a 4 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), (dále jen „zákon č. 6/2002 Sb.“). Argumentuje zejména tím, že tyto články obsahují příběhy, v nichž jsou hrubě neobjektivním a dehonestujícím způsobem vykreslení migranti, pracovníci neziskových organizací a občanskí aktivisté, a to za použití vulgarismů, sexuálních a násilných narážek.
3. Kárný soud dospěl k závěru, že stěžovatel zaviněným jednáním narušil důstojnost soudcovské funkce a tím spáchal kárné provinění podle § 87 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. a podle § 88 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb. mu uložil kárné opatření ve formě důtky. Kárný soud dále stěžovatele podle § 19 odst. 2 zákona č. 7/2002 Sb. zprostil kárného obvinění pro skutek spočívající v tom, že publikací článku *Zpráva evropského komisaře o stavu lidských práv v Musulmanské Lhotě* (ze dne 25. 9. 2015) na webu www.pravyprostor.cz porušil povinnosti soudce

vyplývající pro něj z § 80 odst. 1 a 4 zákona č. 6/2002 Sb., protože skutek není kárným proviněním.

II

4. V ústavní stížnosti stěžovatel namítá, že došlo k porušení jeho práva na svobodu projevu, které je zakotveno v čl. 17 odst. 2 Listiny a v čl. 10 Úmluvy, neboť nejednal v úmyslu poškodit důstojnost a dobré jméno soudcovského stavu. Tvrdí, že pouze využil svého ústavního práva na svobodný projev a v jeho mezích vyjádřil své názory prostřednictvím literární činnosti (satirické umělecké tvorby). Pokud jsou ve zmíněných člancích uvedeny vulgarity, tak podle stěžovatele *a priori* bez dalšího neznamenaají nedůstojné vyjadřování. Naopak pro satirický literární styl je příznačné využití vulgárního jazyka pro akcentaci problému či nadsázky.
5. Stěžovatel poukazuje na satirická díla jako je *Tankový prapor*, případně *Osudy dobrého vojáka Švejka*. Samotné články prezentoval jen pod svým jménem a příjmením, kdy se vždy vyvaroval označení funkce soudce. Nikdy neměl v úmyslu využít vážnosti čestného soudcovského stavu tak, aby článkům dodal zdání autority. Naopak je publikoval pouze jako občan, který vyjadřuje svůj názor. Upozorňuje na skutečnost, že v České republice žije podle serveru www.kdejsme.cz 168 mužů, kteří mají stejné příjmení jako stěžovatel. I z následných reakcí čtenářů na medializaci kárného řízení bylo podle stěžovatele evidentní, že čtenáři nevěděli, že jde o soudce a mnoho z nich to překvapilo. Tedy samotným zveřejněním článků nemohl poškozovat důstojnost soudcovské funkce. Zdůrazňuje, že satira je literárním odvětvím, a pokud je soudcům výslovně zákonem povolena literární činnost, konkrétně v § 85 zák. č. 6/2002 Sb., pak satira z toho podle stěžovatele vyjmuta není. Jestliže kárný soud v napadeném rozhodnutí konstatoval, že jeho glosy neobsahují nenávistné či zákonu odporující prvky, pak odporuje elementární právní logice, aby za ně byl kárně postižen. Hodnocení glos spočívající v tom, že styl jejich formulace poškozují důstojnost soudcovské funkce, je podle stěžovatele hodnocením nikoliv právním, ale hodnocením umělecké úrovně, tedy literární kritikou. Nicméně tato kritika je podle stěžovatele čistě subjektivním hodnocením členů kárného senátu. Kárný soud podle stěžovatele konstatoval, že soudce ve svém volném čase a občanském životě nemá jednat tak, aby se veřejnost v důsledku jeho jednání dívala paušálně na soudcovský stav jako na sbor nedůstojných osob.
6. Podle stěžovatele je třeba kritéria, za kterých lze omezit právo na svobodu projevu, jak vyplývají z judikatury Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“), vykládat velmi restriktivně při zachování maximální ochrany ústavně zaručených práv. V této souvislosti odkazuje zejména na nálezy Ústavního soudu zp. zn. IV. ÚS 606/03 a I. ÚS 367/03.
7. Podle stěžovatele rozhodnutím kárného soudu fakticky došlo k povýšení subjektivního názoru na jeho literární tvorbu nad čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy, ale i nad zákon č. 6/2002 Sb., který výslovně umožňuje soudcům literární činnost, aniž by z ní vyjmul některé žánry, jako např. satiru. Je naprosto nepřijatelné, aby extenzivní výklad § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. (dbát na důstojnost soudcovské funkce) nerespektoval jiná ustanovení garantovaná zákonem či

dokonce ústavním pořádkem. V tomto konkrétním případě podle stěžovatele nenastaly ony konkrétní kvalifikované okolnosti, které by umožňovaly výkladem překlenout absenci ustanovení, které by omezovalo právo na svobodu projevu v zákoně č. 6/2002 Sb.

III

8. Nejvyšší správní soud ve vyjádření odkázal na odůvodnění svého rozhodnutí, neboť má za to, že z něho také vyplývá odpověď na námitky uplatněné v ústavní stížnosti, v níž stěžovatel v podstatě jen opakuje argumenty, s nimiž se již kárný soud důkladně vypořádal ve svém rozhodnutí. Dále uvedl, že nikterak nezpochybňuje nutnost restriktivního přístupu v případě omezování práva na svobodu projevu, jehož se stěžovatel dovolává. V odůvodnění napadeného rozhodnutí je zcela zřetelně vyjádřen názor, že v obecné rovině posuzované články nepředstavují žádný exces, který by odůvodňoval zásah ze strany veřejné moci. Se stěžovatelem se shoduje v názoru, že jeho články neobsahují nenávistné či jinak škodlivé výroky, které by obecně neměly být tolerovány. V souladu s judikaturou ESLP však vyjádřil názor, že v případě soudců je - pro jejich zcela specifické a do značné míry výjimečné postavení ve společnosti - při výkonu práva na svobodu projevu třeba zachovávat jistou zdrženlivost. Jedině tak lze očekávat, že soudní moc bude veřejností vnímána jako nestranná a důvěryhodná. Tento názor účastník řízení podepřel judikaturou ESLP, když odkázal na rozhodnutí ve věci *Wille proti Lichtenštejnsku* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. 9. 1995, č. 28396/95). Z napadeného rozhodnutí je podle Nejvyššího správního soudu taktéž zcela zřejmé, že nedospěl (na rozdíl od kárného navrhovatele) k názoru o existenci jednoho z tvrzených škodlivých následků jednání stěžovatele, a to ohrožení důvěry v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů; podstata výhrad kárného soudu k publikační činnosti stěžovatele tkví pouze v naplnění druhého škodlivého následku, a to narušení důstojnosti soudcovské funkce.
9. Účastník řízení dále odmítl expresivně laděné nařčení, že stěžovatel byl postižen za to, že jeho články nekonvenují osobnímu vkusu členů kárného senátu, což rezultovalo v uznání viny za kárné provinění. Hodnocení literární činnosti je, samozřejmě, ze své podstaty vždy podmíněno jistou mírou subjektivity hodnotitelů. Odůvodnění kárného rozhodnutí přesvědčivě dokládá, že se členové kárného senátu pokoušeli nahlížet na celou věc s maximální objektivitou, bez ohledu na to, jak obsah jednotlivých článků konvenuje jejich hodnotovému založení a názorům o literární úrovni předestřených opusů. Nejvyšší správní soud nepopírá právo soudce vyjadřovat se veřejně i k otázkám, které veřejnost vnímá jako kontroverzní, a to i cestou publikace satirických článků. Za absurdní považuje tvrzení stěžovatele, že autorita soudní moci nebyla narušena jím, ale kárným navrhovatelem, který iniciací kárného řízení uvedl celou věc ve známost širší veřejnosti. Není mu známo, že by se kárný navrhovatel k věci (před jejím projednáním kárným senátem) jakkoli mediálně vyjadřoval; fakt, že o probíhající kárné řízení projevila zájem média, je jen logickým důsledkem principu veřejnosti soudního jednání, tedy zárukou veřejné kontroly soudní moci. Podle názoru účastníka řízení kárný navrhovatel jednal zcela v souladu se svými povinnostmi orgánu státní správy soudu, když považoval veškeré možnosti vyřešení věci mimo

kárné řízení za vyčerpané. Z uvedených důvodů považuje účastník řízení podanou ústavní stížnost za nedůvodnou, a navrhl, aby byla Ústavním soudem zamítnuta.

10. Vedlejší účastník ve svém vyjádření uvedl, že soudce je veřejností vnímán jako soudce nepřetržitě, nejen při výkonu funkce, takže jsou na něj kladeny vysoké nároky. Z ustanovení § 80 zákona č. 6/2002 Sb. lze dovodit, že soudci jsou - oproti jiným kategoriím osob - částečně omezeni ve svobodě projevu; jde přitom o omezení odpovídající kautelám uvedeným v čl. 17 odst. 4 Listiny a čl. 10 odst. 2 Úmluvy. V této souvislosti poukázal i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 5. 2015 č. j. 13 Kss 6/2015-53. Pokud stěžovatel namítá, že v daném případě až činností kárného navrhovatele a kárného senátu došlo k odhalení jeho „totožnosti profese jako autora“, tak tato námitka není relevantní. Již v řízení před kárným senátem vedlejší účastník poukázal na medailonek stěžovatele zveřejněný na serveru *K zamyšlení*, který byl převzat z jeho jiné publikační činnosti, konkrétně knižní tvorby z let 2011 a 2014, kdy pod svým jménem vydal knihy *Kapesní průvodce inteligentního cizozemce* a *Kapesní průvodce inteligentního neznaboha*. Stěžovatel je jako autor a soudce uveden též v Československé bibliografické databázi. Není rovněž pravdou, že by články stěžovatele prošly bez povšimnutí veřejným prostorem a začalo se o nich mluvit až v souvislosti s kárnou žalobou. Ostatně i výtka vůči stěžovateli k jeho předcházejícím článkům byla učiněna na základě podnětu z veřejnosti - advokáta Pavla Uhla. Za situace, kdy kárně obviněný autorství předchozích článků nepopíral, přičemž jde o články psané ve stejném duchu, neměl ani kárný navrhovatel pochybnosti o tom, že je stěžovatel i autorem článků posuzovaných. Vedlejší účastník dále připomenul, že hlavním účelem výkonu soudnictví je ochrana ústavních práv druhých. Pokud by stěžovatel zaujal dostatečně kritický náhled na své literární texty z pohledu ochrany ústavních práv těch, kdo se ochrany svých zájmů domáhají u nestranného a důstojného soudu (což vedlejšímu účastníku ostatně sám přislíbil při prvním neveřejném projednání věci), nemuselo dojít k veřejnému posuzování vhodnosti jeho autorských textů. Vedlejší účastník rovněž nepovažuje za správné stěžovatelovo hodnocení postupu vedlejšího účastníka při projednávání oficiální stížnosti advokáta na jeho porušování soudcovské etiky jako „bonzáctví“, neboť veřejná funkce, kterou stěžovatel zastává, musí být veřejně examinována za situace, kdy sám není schopen efektivní autocenzury. Tento postup podle vedlejšího účastníka plně odpovídá demokratickým principům, nikoliv totalitním praktikám. Vedlejší účastník závěrem svého vyjádření uvádí, že v pozici kárného navrhovatele při jednání před kárným senátem opětovně zdůrazňoval, že v dané věci jde o nalezení rovnováhy mezi ústavními principy, kterými jsou nezávislost výkonu soudní moci na straně jedné a právo soudce na svobodu projevu na straně druhé. Tím, že se stěžovatel stal dobrovolně soudcem, akceptoval fakt, že toto právo nemůže vykonávat ve stejném rozsahu jako běžný občan, což platí i pro svobodu uměleckého projevu. Z těchto důvodů se vedlejší účastník domnívá, že ústavní stížnost stěžovatele není důvodná.
11. Ústavní soud nepovažoval za nutné zasílat vyjádření účastníka řízení a vedlejšího účastníka stěžovateli k replice, neboť neobsahovala nové závažné skutečnosti nebo argumentaci, která by měla vliv na posouzení věci.

IV

12. Ústavní soud se zabýval posouzením přípustnosti ústavní stížnosti a splněním podmínky vyčerpání všech procesních prostředků, které zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje. Vzhledem k právní úpravě obsažené v § 21 zákona č. 7/2002 Sb., která neumožňuje podat odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení, nelze ústavní stížnost považovat za nepřipustnou.
13. Ústavní soud posoudil splnění procesních předpokladů řízení a dospěl k závěru, že ústavní stížnost byla podána včas oprávněným stěžovatelem, jenž byl účastníkem řízení, v němž bylo vydáno napadené rozhodnutí, a Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný. Stěžovatel je právně zastoupen v souladu s požadavky ustanovení § 29 až 31 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), a ústavní stížnost je přípustná (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu *a contrario*).
14. Ústavní soud v souladu s ustanovením § 44 zákona o Ústavním soudu uvážil, že ve věci není třeba konat ústní jednání, neboť by nepřispělo k dalšímu, resp. hlubšímu objasnění věci, než jak se s ní seznámil z vyžádaného spisu a písemných úkonů stěžovatele a účastníků řízení. Nekonání ústního jednání odůvodňuje také skutečnost, že Ústavní soud nepovažoval ani za potřebné provádět dokazování.

V

15. Ústavní soud není součástí soudní soustavy (čl. 91 odst. 1 Ústavy) a nepřísluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů. Do rozhodovací činnosti soudů je Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy oprávněn zasáhnout pouze tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím těchto orgánů porušena ústavně zaručená základní práva nebo svobody stěžovatele.
16. V otázce namítaného zásahu do svobody projevu se Ústavní soud ztotožňuje se závěry kárného soudu a konstatuje, že porušení práva na svobodu projevu, jehož se stěžovatel v ústavní stížnosti dovolává, v posuzovaném případě neshledal.
17. Pro vlastní posouzení věci jsou relevantní zejména čl. 17 odst. 1 Listiny a čl. 10 odst. 1 a 2 Úmluvy, která zakotvují svobodu projevu. Podle čl. 17 odst. 2 Listiny má každý právo vyjadřovat své názory slovem, písmem, tiskem, obrazem nebo jiným způsobem, jakož i svobodně vyhledávat, přijímat a rozšiřovat ideje a informace bez ohledu na hranice státu. Odstavec 3 téhož ustanovení Listiny zakazuje cenzuru. Podle čl. 17 odst. 4 Listiny lze svobodu projevu a právo vyhledávat a šířit informace omezit zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná pro ochranu práv a svobod druhých, bezpečnost státu, veřejnou bezpečnost, ochranu veřejného zdraví a mravnosti.
18. Článek 10 Úmluvy zní: „(1) Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. Tento článek nebrání státům, aby vyžadovaly udělování povolení rozhlasovým, televizním nebo

filmovým společenstvem. (2) Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti i odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných, zabránění úniku důvěrných informací nebo zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

19. Ústavní soud úvodem podotýká, že soudce nemůže být zcela vyloučen z možnosti realizovat své ústavní právo na svobodu projevu, jak vyplývá mj. ze zmiňovaných ustanovení Úmluvy a Listiny, na straně druhé není výkon takového práva u žádné osoby, a tím méně pak u soudce, neomezený, neboť zahrnuje limity uvedené v čl. 10 odst. 2 Úmluvy. Jak vyplývá z judikatury ESLP k dané otázce (viz např. rozsudky ze dne 27. 5. 2014, *Baka proti Maďarsku*, stížnost č. 20261/12; ze dne 26. 2. 2009, *Kudeshkina proti Rusku*, stížnost č. 29492/05; ze dne 16. 9. 1999, *Buscemi proti Itálii*, stížnost č. 29569/95; nebo rozsudek velkého senátu ze dne 28. 10. 1999, *Wille proti Lichtenštejnsku*, stížnost č. 28396/95), soudce či jiná osoba spojená s výkonem spravedlnosti má právo vyjadřovat a šířit, i veřejně, své občanské a politické postoje, včetně názorů otevřeně kritických, přičemž předmětem kritiky mohou být i poměry v samotné justici, či dokonce na konkrétním soudu. Smluvní strany však jsou na druhé straně oprávněny v nezbytně nutné míře požadovat, aby výkon práva na svobodu projevu ze strany soudců a dalších představitelů justice byl vykonáván s jistou zdrženlivostí, tedy tak, aby neohrožoval nepřijatelným způsobem autoritu a nestrannost soudní moci a nezasahoval do práva konkrétních účastníků řízení na spravedlivý proces.
20. Ústavní soud nemůže akceptovat názor stěžovatele, že se soudce při výkonu práva na svobodu projevu nachází ve zcela stejném postavení, jako jakýkoli jiný občan. Je přesvědčen, že soudce by měl být pro veřejnost jistou autoritou a musí tedy pečlivě vážit dopady vyjádření svých postojů a způsob jejich prezentace. Uvedená premisa platí bez ohledu na to, zda se soudce při své literární a publikační činnosti jako soudce prezentuje. Soudce je soudcem „24 hodin denně“, tedy přísnější požadavky na jeho chování se uplatní i v jeho běžném občanském životě, včetně literární a publikační činnosti. Citovaná judikatura ESLP jasně dokládá, že pro zachování autority a nestrannosti soudní moci musí u soudce při výkonu tohoto práva existovat jistý korektiv, zohledňující - v nejobecnější rovině - autoritu soudní moci, tedy že (slovy ESLP ve věci *Wille prod Lichtenštejnsku*), „lze očekávat od osob v soudcovských funkcích, že budou svou svobodu užívat se zdrženlivostí pokaždé, kdy by mohla být ohrožena autorita a nestrannost soudní moci“.
21. Ústavní soud opakovaně zdůraznil, že důvěru veřejnosti mohou mít jedině soudy a soudci, kteří jsou nestranní a nezávislí. Při posuzování nestrannosti a nezávislosti má vždy určitý význam i dojem (*appearance*), kterým soudy a soudci působí [rozsudek ve věci *Piersack proti Belgii* ze dne 1. 10. 1982 č. 8692/79, § 30; rozsudek ve věci *Campbell a Fell proti Spojenému království* ze dne 28. 6. 1984 č. 7819/77 a 7878/77, § 78; rozsudek pléna ve věci *Sramek proti Rakousku* ze dne 22. 10. 1984 č. 8790/79, § 37-42; rozsudek velkého senátu ve věci *Incal proti Turecku* ze dne 9. 6. 1998 č. 22678/93, § 65; srov. shodně nález zp. zn. Pl. ÚS 11/04]. Soudce tak má povinnost být ve svých projevech

zdrženlivý, aby nenarušoval důvěru v nestrannost a nezávislost soudní moci (srov. rozsudek velkého senátu ve věci *Baka proti Maďarsku* ze dne 23. 6. 2016 č. 20261/12, § 164).

22. Ústavní soud ve své judikatuře, na kterou odkazuje též stěžovatel, mj. dovedl, že „*kdokoliv vykonává svoji svobodu projevu, bere na sebe, v souladu s jednoznačným zněním druhého odstavce čl. 10 Úmluvy, "povinnosti a odpovědnosti"; jejich rozsah bude záviset na dané konkrétní situaci a prostředcích, které používá.*“ (srov. zp. zn. IV. ÚS 606/03). Každý názor, stanovisko nebo kritika je - vzhledem k významu svobody projevu podle čl. 17 odst. 1 Listiny - zásadně přípustným (srov. nálezný zp. zn. II. ÚS 357/96); omezení svobody projevu je proto výjimkou, kterou je nutno interpretovat restriktivně a lze ji ospravedlnit jen kvalifikovanými okolnostmi (srov. zp. zn. I. ÚS 367/03).
23. Ústavní soud ve své nedávné judikatuře (srov. nálezný zp. zn. II. ÚS 2490/15 a I. ÚS 2617/15) vytýčil hranice omezení soudců v jejich ústavním právu svobody projevu povinností loajality a zdrženlivosti, a to za účelem zachování důvěry veřejnosti v soudní moc. Závěry obsažené v těchto nálezech jsou přílehlavé i na nyní posuzovanou věc. Stěžovatel, ani jako soudce, nemůže být zásadně vyloučen z možnosti realizovat ústavně zaručenou svobodu projevu (srov. čl. 44 Listiny *a contrario*). Nicméně výkon této svobody obecně podléhá jistým omezením, jak vyplývá z čl. 17 odst. 4 Listiny a čl. 10 odst. 2 Úmluvy, kde je výslovně uvedeno, že výkon svobody projevu může podléhat omezení z důvodu zachování autority a nestrannosti soudní moci. Jak správně podotkl kárný soud, zastává ESLP ve své judikatuře názor, že soudce či jiná osoba spojená s výkonem spravedlnosti má právo vyjadřovat a šířit, i veřejně, své občanské a politické postoje, včetně názorů otevřeně kritických, přičemž předmětem kritiky mohou být i poměry v samotné justici, či dokonce na konkrétním soudu, smluvní strany však jsou na druhou stranu oprávněny v nezbytně nutné míře požadovat, aby výkon svobody projevu ze strany soudců a dalších představitelů justice byl uskutečňován s jistou zdrženlivostí, tedy tak, aby zejména neohrožoval nepřijatelným způsobem autoritu a nestrannost soudní moci (srov. např. rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 28. 10. 1999 ve věci *Wille proti Lichtenštejnsku*, stížnost č. 28396/95).
24. Ústavní soud k tomu dodává, že článek 10 odst. 2 Úmluvy se vztahuje nejen na „informace“ a „myšlenky“, které jsou příznivě přijímané či považované za neškodné či bezvýznamné, ale i na ty, které zraňují, šokují nebo znepokojují, nebo pracují se zřetelnou nadsázkou, případně satirou (viz *Handyside proti Spojenému království*, č. 5496/17, rozsudek ze dne 7. 12. 1976, § 49). Podstatnou skutečností v nyní posuzované věci se jeví, že příslušné články obsahují poměrně značné množství vulgárních výrazů, sexuálních, násilných, rasistických nářeků a naznačují nezákonné jednání v něm uvedených osob (i když lze připustit jistou míru nadsázky), jejich autorem je soudce a přitom jde o komunikaci nikoliv soukromou, ale určenou veřejnosti, čtenářům webu www.pravyprostor.cz. V tom mimo jiné spočívá také rozdíl v hodnocení event. nemorálního chování soudců v jejich soukromém životě (se kterým sice nelze rovněž souhlasit, ale zpravidla se nedotýkají přímo důstojnosti soudcovské funkce ve vztahu k veřejnosti), oproti vědomému literárnímu výstupu soudce na veřejnosti.

25. Ústavní soud rovněž již ve své judikatuře (srov. nález zp. zn. I. ÚS 517/10) odmítl názor, podle kterého nestrannost soudní moci a ochrana její autority nemůže být důvodem pro omezení práva na svobodu projevu, neboť ji čl. 17 odst. 4 Listiny (na rozdíl od čl. 10 odst. 2 Úmluvy) ve výčtu těchto důvodů neuvádí. Podle Ústavního soudu „*nestrannost soudní moci nemůže být legitimním cílem omezení práva na informace a svobody projevu. Avšak nestrannost soudní moci ústavodárce jako ústavní hodnotu výslovně koncipuje i na jiných místech (čl. 36 odst. 1 Listiny, čl. 82 odst. 1 Ústavy) a je subsumovatelná i pod pojem právního státu v čl. 1 odst. 1 Ústavy. I ochrana autority soudní moci je však ústavní hodnotou (podřaditelnou již pod princip právního státu dle čl. 1 odst. 1 Ústavy), což plyne i z judikatury Ústavního soudu [srov. např. nález zp. zn. Pl. ÚS 2/10 (bod 43)]. Ústavní soud neshledává rozumný důvod podsouvat racionálnímu zákonodárci úmysl upřednostnit a priori jednu ústavní hodnotu (např. právo na informace a svobodu projevu) před jinou ústavní hodnotou (např. autorita a nestrannost soudní moci), a tím popřít princip proporcionality. Ústavní soud v nálezu zp. zn. Pl. ÚS 2/10 (bod 38) poukázal na tezi, že ústavní hodnoty jsou prima facie rovnocenné. Tuto tezi by však výše uvedený názor, nepříznávající ústavní hodnotě (v podobě ochrany autority a nestrannosti soudní moci) povahu legitimního cíle omezení základního práva na informace a základní svobody projevu, důsledně vzato popíral.“*
26. Ústavní soud podotýká, že jedním z případů, kdy na základě zákona dochází k omezení práva na svobodu projevu, je i ustanovení § 80 zákona č. 6/2002 Sb., které ukládá soudcům jistou zdrženlivost ve výkonu jejich práva na svobodu projevu. Podle § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb. je soudce povinen vykonávat svědomitě svou funkci a při výkonu funkce a v občanském životě se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost soudcovské funkce nebo ohrozit důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů. V zájmu záruk nezávislosti a nestrannosti výkonu soudcovské funkce je soudce zejména povinen chovat se tak, aby nezavdal příčinu ke snížení důvěry v soudnictví a důstojnosti soudcovské funkce, musí vystupovat nezaujatě a ke stranám nebo účastníkům řízení přistupovat bez ekonomických, sociálních, rasových, etnických, sexuálních, náboženských nebo jiných předsudků, nebo dbá svým chováním o to, aby jeho nestrannost nebyla důvodně zpochybňována [§ 80 odst. 2 písm. b), e) a f) zákona č. 6/2002 Sb.]. Podle odstavce 4 téhož ustanovení je soudce povinen při své činnosti mimo výkon funkce soudce a při výkonu svých politických práv si počínat tak, aby tato činnost neohrožovala nebo nenarušovala důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudu nebo nenarušovala důstojnost soudcovské funkce anebo mu nebránila v řádném výkonu funkce soudce. V neposlední řadě je soudce povinen ve svém osobním životě svým chováním dbát o to, aby nenarušovalo důstojnost soudcovské funkce a neohrožovalo nebo nenarušovalo důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů (§ 80 odst. 5 zákona č. 6/2002 Sb.).
27. Ústavní soud považuje - na rozdíl od stěžovatele - citovanou judikaturu ESLP k výkonu svobody projevu podle čl. 10 Úmluvy ze strany soudců a jeho limitům i nadále za nanejvýš relevantní pro posouzení dané věci, ostatně zmiňované závěry ESLP byly po vydání napadeného rozhodnutí kárného soudu opět potvrzeny velkým senátem ESLP v rozsudku ze dne 13. 6. 2016 ve věci *Baka proti Maďarsku*, stížnost č. 20261/12. O tom, že zcela obdobně je třeba nahlížet

na výkon svobody projevu ze strany soudců, podle čl. 17 Listiny svědčí - nad rámec výše citované judikatury Ústavního soudu k danému ustanovení - též nedávné nálezy Ústavního soudu zp. zn. I. ÚS 2617/15 a II. ÚS 2490/15, jimiž byly zamítnuty ústavní stížnosti jiných soudců proti kárným rozhodnutím kárného soudu.

28. V nálezu zp. zn. I. ÚS 2617/16 Ústavní soud dovodil, že „*jednotlivec, který přijal funkci soudce, je při výkonu své svobody projevu podle čl. 17 Listiny a čl. 10 Úmluvy vázán povinností loajality a zdrženlivosti. Jeho svoboda projevu tudíž podléhá zvláštním omezením, která vyplývají z této povinnosti. Soudce zejména nesmí svými projevy narušovat důvěru veřejnosti v to, že bude rozhodovat v souladu se základními principy demokratického právního státu, a důvěru v nestrannost a nezávislost soudní moci. Soudce proto musí být zdrženlivý v projevech týkajících se politické soutěže, zejména veřejného hodnocení jednotlivých kandidátů či volebních stran a uskupení nebo tvorby politických koalic.*“ Ze shodných premis vychází i rozhodnutí kárného soudu napadené nyní posuzovanou ústavní stížností. Ústavní soud k tomu proto v souvislosti s nyní projednávanou věcí dodává, že obdobný závazek loajality a zdrženlivosti soudce je třeba dovodit i ve vztahu k jeho literární činnosti. V nálezu zp. zn. I. ÚS 2617/16 Ústavní soud rovněž konstatoval, že „*každý případ je nutné posuzovat individuálně s přihlédnutím ke všem okolnostem, přičemž je nutné vzít v potaz zejména postavení soudce, který projev pronesl, obsah jeho výroků, místo a způsob projevu a celkový kontext, ve kterém tyto výroky byly učiněny.*“
29. Ústavní soud ověřil, že kárný soud posuzoval daný případ individuálně a přihlédl ke všem relevantním okolnostem. V odůvodnění napadeného rozhodnutí se vypořádal se všemi otázkami relevantními pro řádné posouzení kárného návrhu, jakož i se všemi námitkami a návrhy stěžovatele. Z napadeného rozhodnutí nevyplývá, že by kárný soud postupoval svévolně, ignoroval zjištěné skutečnosti a pro své závěry neměl oporu. Rozhodnutí zcela logickým, srozumitelným a přezkoumatelným způsobem odůvodnil a podrobně rozvedl, jakými úvahami se při svém rozhodování řídil a podle kterých zákonných ustanovení postupoval. Zvláštní pozornost věnoval posouzení, zda hodnocené články obecně nepřekračují meze ústavně zaručeného práva na svobodu projevu (tedy nejde-li o projevy představující zneužití tohoto práva ve smyslu čl. 17 odst. 4 Listiny a čl. 10 odst. 2 Úmluvy). V návaznosti na to se kárný soud zabýval posouzením existence zákonného omezení práva na svobodu projevu soudců a zhodnocením, zda stěžovatel překročil omezení svobody projevu soudců. V odůvodnění napadeného rozhodnutí odkázal Nejvyšší správní soud nejen na judikaturu svého kárného senátu (srov. např. rozsudky č. j. 16 Kss 7/2014-92 nebo 13 Kss 1/2015-112, ale též na relevantní judikaturu ESLP a zdejšího soudu. Závěry učiněné kárným soudem v napadeném rozhodnutí považuje Ústavní soud za ústavně konformní, neshledal v nich žádný náznak svévole ani přepjatého formalismu, takže ani z tohoto pohledu není možno ústavní stížnost shledat opodstatněnou.
30. Ústavní soud uzavírá, že soudce má představovat jistou společenskou autoritu a musí si tedy být vědom, že veškeré jeho počínání bude veřejností vnímáno citlivěji, než je tomu u jiných osob. Pokud publikuje satirické texty, které mají zřetelný politický podtext, musí brát na zřetel, že tato vyjádření mohou mít ve společnosti silnější dopad. Postavení soudce je ve srovnání s jinými

zaměstnanci státu zcela specifické. Soudce, jakožto přímý vykonavatel jedné z mocí státu, je vybaven nejen výjimečnými pravomocemi, ale i výsadami, které mu umožňují vykonávat funkci nezávisle, nestranně a spravedlivě (srov. § 80 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb.). Tomu ovšem konsekventně odpovídají i zvýšené požadavky na jeho osobní integritu a na jeho roli pro zachování důvěryhodnosti celé justice, které se, mimo jiné, projevují i v jistých omezeních v osobním životě a při výkonu politických práv. Jestliže se tedy někdo rozhodne být soudcem, bere tím na sebe dobrovolně i tato (zcela legitimní) omezení. V oblasti práva na svobodu projevu se tak ve zvýšené míře uplatňuje zásada vyjádřená v čl. 10 odst. 2 Úmluvy, podle které výkon těchto svobod zahrnuje i povinnosti i odpovědnost.

31. Závěrem Ústavní soud konstatuje, že se nezabýval otázkou, zda je sankce uložená kárným soudem přiměřená, neboť mu to nepřísluší. Podotýká však, že stěžovateli bylo uloženo nejmírnější kárné opatření.

VI

32. Na základě výše uvedeného dospěl Ústavní soud k závěru, že nebyl zjištěn zásah do základních práv a svobod, kterých se stěžovatel dovolává. Ústavní soud proto bez nařízení ústního jednání podle § 82 odst. 1 zákona o Ústavním soudu rozhodl, jak je ve výroku uvedeno.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 11. dubna 2017

JUDr. Vladimír Sládeček
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lenka Kubacká